

POLEN

draaischijf tussen oost en west

Een afzetmarkt van 38 miljoen consumenten en een ligging in het hart van Europa maken van Polen een interessante handelsbestemming. Bovendien kan deze Centraal-Europese economie jaar na jaar uitpakken met stevige groeicijfers. In tal van sectoren vallen dus kansen te rapen. Maar de Polen zijn rasechte ondernemers, dus kom goed beslagen ten ijs.

\\ In 1990 stond Polen op economisch vlak op hetzelfde niveau als Bulgarije en Roemenië, maar sindsdien ontpopte het land zich tot een economische tijger binnen Europa \\

Guido Scharpé, Vlaamse Economische Vertegenwoordiger in Warschau

"Al sinds 1992 groeit de Poolse economie ononderbroken. Zelfs uit de wereldwijde economische crisis van 2008 en 2009 kwam het land relatief ongeschonden: als enige Europese land is het toen niet in een recessie beland. Daar zaten de EU-hulpfondsen – Polen trad in 2004 toe tot de Europese Unie – natuurlijk voor veel tussen. Het voorbije decennium kon het land rekenen op een kasinstroom van 102 miljard euro vanuit Europa."

\\ Nu de lonen fors beginnen te stijgen, zal het land af te rekenen krijgen met delocalisatie \\

Aan het woord is **Guido Scharpé**, Vlaamse Economische Vertegenwoordiger in Warschau. De FIT-expert is niet aan zijn proefstuk toe in het Centraal-Europese land. Ook van 1988 tot 1991 was hij er op post en hij heeft het land in de tussentijd een ware metamorfose zien ondergaan. "In 1990 stond Polen op economisch vlak op hetzelfde niveau als Bulgarije en Roemenië, maar sindsdien ontpopte het land zich tot een economische tijger binnen Europa."

"En hoewel Polen als belangrijk groenten- en fruitproducent vandaag lijdt onder de Russische boycot tegen Europese producten, groeide het bbp in 2015 met liefst 3,5 procent. Vandaag zijn de belangrijkste leveranciers van Polen Duitsland, China, Rusland, Italië, Nederland, Frankrijk, Tsjechië, het VK, de VS en België."

Industrie in verandering

Zal de Poolse economie deze groei ook de komende jaren kunnen aanhouden?

Guido Scharpé: "Verwacht wordt dat de groeicijfers dit en volgend jaar navenant zullen zijn. Niet alleen blijft de binnenlandse consumptie stijgen door de verhoogde koopkracht, Polen zal de komende jaren ook nog eens 106 miljard euro ontvangen vanuit Europa. Hiermee is Polen van alle lidstaten de grootste begunstigde van EU-fondsen."

Al liggen er ook pittige uitdagingen in het verschiep. Met zijn lage loonkost en hooggeschoold personeel was Polen jarenlang een investeringsmagneet voor West-Europese bedrijven. Maar nu de lonen fors beginnen te stijgen, zal het land af te rekenen krijgen met delocalisatie en moet de industrie zich heroriënteren. Zo wordt er al veel meer dan

vroeger ingezet op innovatie en Onderzoek & Ontwikkeling dan pakweg een decennium geleden. Want één ding is zeker: Polen heeft zijn buitenlandse investeringen hard nodig om de economie gezond te houden."

Gunstmaatregelen voor investeerders

Worden er van overheidswege specifieke maatregelen getroffen om buitenlandse investeerders aan te trekken?

Guido Scharpé: "Al sinds halfweg jaren 90 van de vorige eeuw biedt Polen een aantal gunstmaatregelen aan buitenlandse investeerders. Zo telt het land 14 Speciale Economische Zones (SEZ). Buitenlandse ondernemingen die er een vestiging openen, genieten fiscale voordelen en kunnen beschikken over industriegronden met alle noodzakelijke infrastructuur en voorzieningen."

In totaal zou er al voor om en bij de 25 miljard euro geïnvesteerd zijn in de SEZ, goed voor 300.000 arbeidsplaatsen. Vooral de automobielsector en rubber- en kunststofverwerking zijn er sterk vertegenwoordigd. Onlangs besliste de regering de SEZ met de bijbehorende voordelen te verlengen tot 2026."

Economisch patriottisme

Welke nieuwe kansen biedt de groeiende Poolse middenklasse voor invoerders van consumentengoederen?

Guido Scharpé: "Met zijn 38 miljoen inwoners is Polen een aanzienlijke afzetmarkt, maar net na de Wende lag de levensstandaard van de Polen op amper 30 procent van het EU-gemiddelde. Vandaag is dat al 66 procent en de ambitie is om tegen 2030 het Europese gemiddelde te bereiken.

De verwachtingen op het vlak van kwaliteit, gezondheid en comfort houden gelijke tred met de stijging van de koopkracht. En hoewel de huidige conservatieve regering een koers vaart van economisch patriottisme, is er een grote interesse voor buitenlandse producten.

De groei van de voedingsmarkt in Polen wordt aangedreven door een belangrijke expansie van lokale en internationale supermarktketens in het algemeen en discounters in het bijzonder, die met zo'n 20 procent per jaar groeien.

\\ De huidige regering vaart een koers van economisch patriottisme //

En na de verovering van de grootste steden in het land, verplaatst het fenomeen van de winkelcomplexen zich nu ook naar kleinere stadscentra. Dit gaat dan weer gepaard met aanzienlijke bouwinvesteringen."

Duitse zorgklanten

Ook de vergrijzing is een economische en maatschappelijke uitdaging van formaat. Hoe pakken de Polen dat aan?

Guido Scharpé: "Polen kent een van de laagste geboortecijfers van Europa. Verwacht wordt dat over 20 jaar ruim 8 miljoen Polen ouder zullen zijn dan 65 jaar. De regering beseft dan ook dat het hoog tijd is om niet alleen de gezondheidszorg, maar vooral ook de bejaardenzorg naar een hoger niveau te tillen. Bedoeling is om de gezondheidsuitgaven de komende jaren te laten stijgen van 4,4 naar 6 procent van het bbp. En ook de EU zal opnieuw een duit in het zakje doen.

In de Poolse bejaardenzorg beproeven intussen ook heel wat privéinvesteerders – waaron-

der een aantal zorgmultinationals – hun geluk. Opvallend is dat nogal wat woonzorgcentra aan de Pools-Duitse grens worden opgetrokken in de hoop om ook Duitse zorgklanten aan te trekken."

Logistieke hub

Dankzij de EU-steun kon Polen zwaar investeren in zijn infrastructuur. Zijn er de komende jaren ook nog grote projecten op til?

Guido Scharpé: "Volgens recente prognoses zal de Poolse bouwsector ook de komende jaren aanzienlijk groeien. Naast de particuliere woningmarkt en investeringen in kantoorruimte staan er vooral een aantal grote wegenbouwprojecten op stapel. De ambitie is om 1770 kilometer aan nieuwe autosnelwegen aan te leggen. Op die manier zal het land zijn reputatie van transitknooppunt tussen West- en Oost-Europa verder kracht kunnen bijzetten. In dat opzicht is ook het investeringsprogramma in onder meer betere verbindingen met het hinterland van de haven van Gdańsk het vermelden waard. De logistieke sector blaakt trouwens van gezondheid. Maar liefst 51% van alle opslagfaciliteiten in Centraal- en Oost-Europa bevinden zich in Polen. Vooral Wrocław en Poznań zijn toonaangevend, waar Amazon vorig jaar belangrijke investeringen deed. Tegen 2020 moeten er 20 overslagcentra klaar zijn, als onderdeel van een Europees netwerk."

Groener en schoner

Als lid van de EU moet Polen ook doelstellingen behalen op het vlak van afvalverwerking en hernieuwbare energie. Hoe is het daarmee gesteld vandaag?

Guido Scharpé: "Ondanks de belangrijke hervormingen van de voorbije jaren, is er nog flink wat werk aan de winkel op het vlak van afvalverwerking. Het recyclagepercentage moet hoger en daarvoor kijken de Polen ook naar knowhow uit het buitenland.

De energieproductie gebeurt nog steeds grotendeels in steenkoolcentrales. Slechts een klein percentage wordt opgewekt door waterkrachtcentrales op grote rivieren. Ook op dat vlak moet het land dus dringend een versnelling hoger schakelen, want tegen 2020 zou 15 procent van het totale verbruik uit hernieuwbare energie moeten komen. Ook hier liggen dus nog heel wat kansen voor buitenlandse investeerders."

Silicon Valley lonkt

De Vlaamse uitvoer richting Polen tekent jaar na jaar een stijging op. Maar hoe exportgericht zijn Poolse ondernemers eigenlijk?

Guido Scharpé: "De Poolse bedrijfswereid is nog jong, veel ondernemingen zijn namelijk pas na de Wende ontstaan. De eerste kwarteeuw concentreerden die bedrijven zich in hoofdzaak op de interne markt en exportstromen gingen richting Oost-Europese markten.

\\ De ambitie is om 1770 kilometer aan nieuwe autosnelwegen aan te leggen //

De laatste jaren is er een duidelijke verschuiving merkbaar: ze beginnen hun pijlen te richten op West-Europa, en vooral dan op Duitsland. Ook tekenen ze steeds vaker present op grote internationale vakbeurzen.

Dé voortrekker van die internationalisering is zonder twijfel de IT-branche. Poolse technologiestarters boeken successen in fintech, mobiele apps, het Internet of Things en gaming. Sommige trekken zelfs naar Silicon Valley om er een bedrijf op te richten."

OP DE KALENDER

Beursdeelname 'BUDMA - Poznań'

Van dinsdag 7 februari tot vrijdag 10 februari 2017 neemt FIT met een groepsstand deel aan dit belangrijkste event voor de Poolse bouwsector en een van de grootste bouwbeurzen in Centraal- en Oost-Europa.

Begeleidingstraject 'Polen4Explorers'

Zet van 27 tot en met 31 maart 2017 samen met FIT en UNIZO Internationaal uw eerste stappen op deze veelbelovende exportmarkt.

In 2003 zette producent van voetbalkousen Geropa Sport zijn eerste stappen op de Poolse markt. Dat viel zo goed mee dat het bedrijf uit het Limburgse Hamont besliste om steeds meer in het land te investeren. Managing Director Patrick Doms:

“Durf andere Vlamingen in Polen aan te spreken”

“Het Poolse district Łódź was begin de twintigste eeuw een voortrekker in de Europese textielproductie. Maar ook vandaag zijn de knowhow en het vakmanschap er nog altijd sterk aanwezig. Via een Poolse leverancier maakten wij kennis met deze textielregio.

Na gesprekken met lokale ondernemers en enkele positieve ervaringen met het lokale vakmanschap, werden onze plannen concreet. We mochten een productiehal van één van onze Poolse gesprekspartners huren, namen enkele ervaren textielbewerkers in dienst en brachten toestellen over uit Vlaanderen.

Textielingenieurs

Sindsdien is het bedrijf geleidelijk gegroeid. We kochten nieuwe machines, trokken meer mensen aan, introduceerden vernieuwende technologieën. De kers op de taart was de opening van

onze eigen productiehal dit jaar. Ook de herintroductie van de opleiding tot textielingenieur aan de TU van Łódź, waarvan we hevig voorstander waren, is een belangrijke stap. Die garandeert ons ook de komende jaren voldoende instroom van goed geschoolde medewerkers.

Gebruik je netwerk

Mijn beste tip voor wie in Polen wil ondernemen: zoek een lokale boekhouder. Polen heeft per regio verschillende mogelijkheden voor subsidies en vrijstellingen voor starters. Het is echter niet altijd eenvoudig je weg te vinden in de regelgevingen. Je boekhouder kan je hierover advies geven. En wees niet verlegen. Durf andere Vlamingen aan te spreken die actief zijn in Polen. Zij kunnen je heel wat raad geven. Zelf sta ik collega's met vragen ook graag te woord. Het is plezierig om ervaringen te delen.”

ZAKENTIPS

1

Polen houden het graag **formeel**, zowel qua kledij als in de omgang.

2

Maak duidelijke **afspraken** en zet die ook op papier.

3

De overheid en grote bedrijven zijn nog steeds vrij **bureaucratisch** ingesteld.

4

Informeer vooraf altijd naar de **talenkennis** van de persoon met wie u een afspraak heeft en neem indien nodig een tolk mee.

5

Vermijd begrippen als **Oost-Europees** en Oostblok.

Tectum Group is sinds 1981 gespecialiseerd in de plaatsing en renovatie van daken voor private en openbare gebouwen. De hoofdzetel bevindt zich in Genk. In 2004 besloot het bedrijf een aantal belangrijke aannemers, zoals Besix en CFE, te volgen naar Polen. CEO Rudy Evens:

“Aarzel niet om een lokale medewerker in te schakelen”

“We arriveerden net na de toetreding van Polen tot de EU. Voor ons was het Centraal-Europese land een nieuwe markt én de oplossing voor het nijpend tekort aan dakwerkers in eigen land.

Poolse studeren

De start was niet makkelijk. Het lokale management van onze klanten – dat vooral uit Polen bestond – werkte liever samen met hen bekende Poolse bedrijven. Bovendien was er een grote taalbarrière. Vandaag kan je op werven perfect communiceren in het Engels, maar twaalf jaar geleden was dat alles behalve vanzelfsprekend. We hebben zelfs nog Pools gestudeerd om de communicatie te vergemakkelijken.

Lokale aanwezigheid

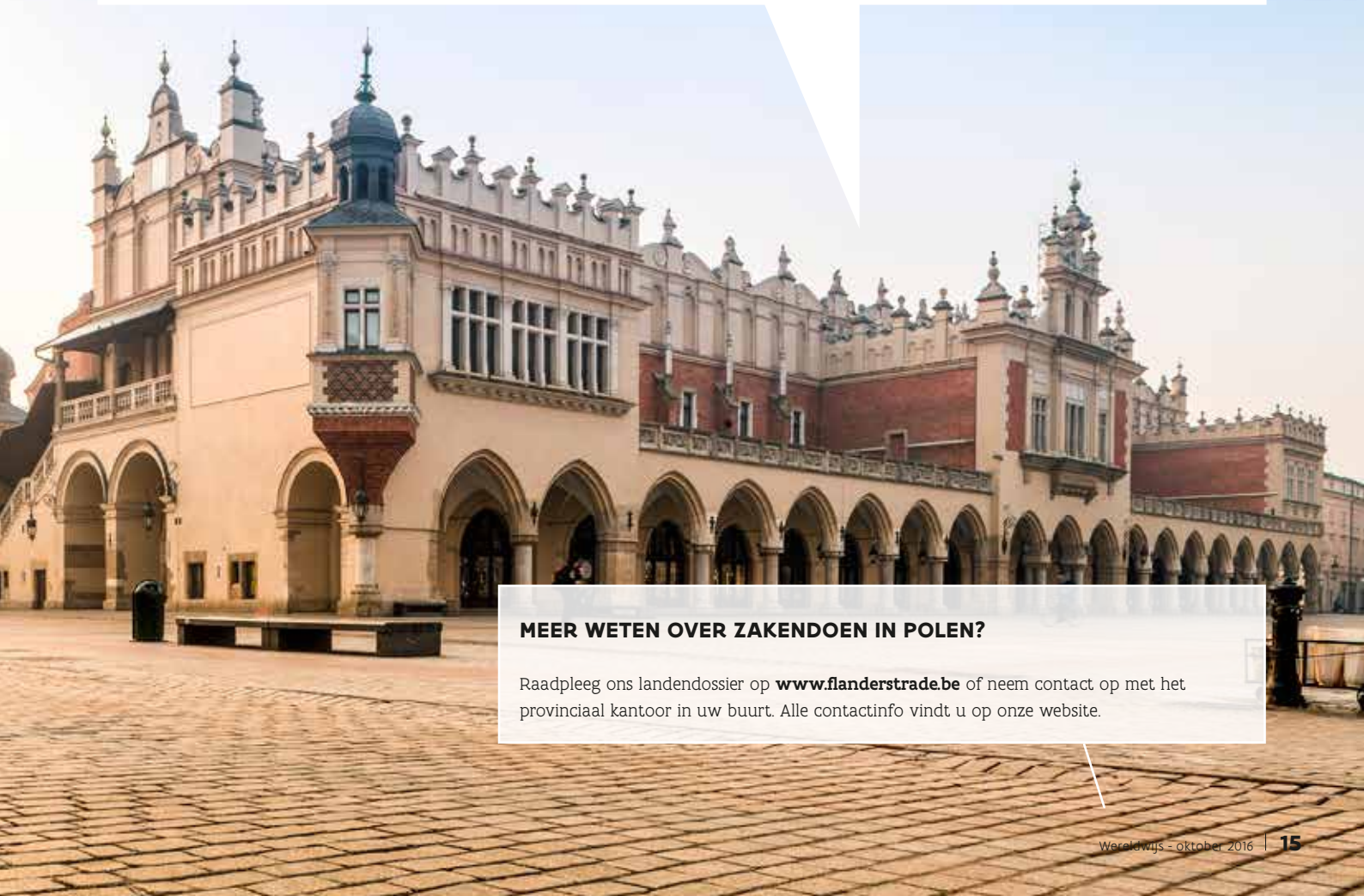
Daarop besloten we een Poolse accountmanager in de arm te nemen. Zo hadden we iemand in dienst die vloeiend de taal sprak en als ingenieur ook de markt erg goed kende. Vandaag heeft hij het tot general manager van onze vestiging in Warschau geschopt, waar we intussen zo'n 50 mensen tewerkstellen.

Je haalt vanuit Warschau veel gemakkelijker projecten in Centraal-Europa binnen dan vanuit Genk. Daarom is mijn raad aan andere ondernemers die in Polen willen starten: zoek een lokale medewerker met wie het klikt en die je wegwijst kan maken in de Poolse markt.

Minder bureaucratie

Sinds 2004 heeft Polen een hele evolutie doorgemaakt. De kennis van het Engels is stevig toegenomen en het land is ook al wat minder bureaucratisch geworden. Waar ik vroeger als CEO persoonlijk allerhande documenten moest ondertekenen om in Polen een gsm voor het bedrijf te kunnen kopen, verloopt alles nu een pak vlotter.

Nog een laatste tip voor wie in Polen wil starten? Er zijn veel westerse bedrijven en investeerders aanwezig op de Poolse markt. Bereid je dus goed voor. Het is belangrijk om met je Poolse contacten en klanten ook in te gaan op de details van een project. Dat vergt wat meer tijd en geduld, maar je bereikt er heel veel mee.

MEER WETEN OVER ZAKENDOEN IN POLEN?

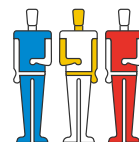
Raadpleeg ons landendossier op www.flanderstrade.be of neem contact op met het provinciaal kantoor in uw buurt. Alle contactinfo vindt u op onze website.

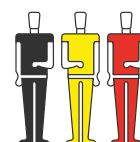
FACTSHEET POLEN

OPPERVLAKTE
312.689KM²

AANTAL INWONERS
38,53 MILJOEN

AANTAL BELGEN
ingeschreven in
Warschau: 1131 (januari 2016)

OFFICIËLE TAAL
POOLS

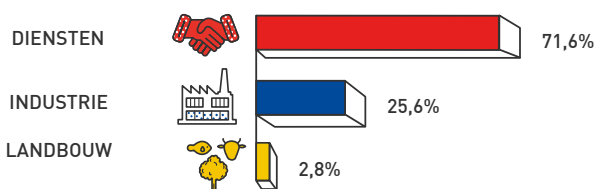

MUNTEENHEID
POOLSE ZLOTY (PLN)
1 EUR = 4,3257 PLN
(09/09/2016)

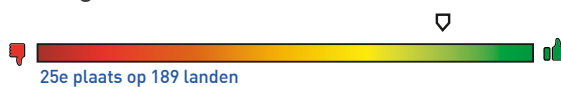

Van alle lidstaten is Polen de
grootste begunstigde van
EU-fondsen.

Aandeel economische sectoren in bbp (2015 – bron: OESO)

Ease of doing business index

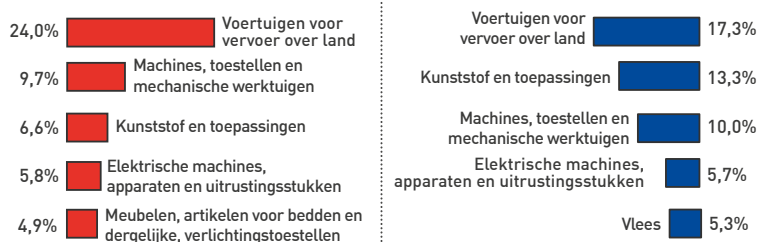
Politiek risico

Commercieel risico (van A tot C)

Vlaamse export naar Polen: € 5,7 miljard (2015)

Vlaamse import uit Polen: € 3,3 miljard (2015)